

Naujienu Antroji Dalis

NR. 784

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

JURGIS BALTRUŠAITIS

MOTINA ŽEMĖ

Motina žeme, kryžiais nustatyta,
Ižiebė amžiai amžiams tavo rytą,
Amžių pusnynus tvėrei tu, žiemkente,
Kai tavo pilį amžių vargas rentė...

Menu iš tavo ašaroto veido,
Kad daugyk tavo saulė nusileido,
Žinau, kai tu, išvargus dieną, rymai,
Kaip klaikūs, močia, tavo atminimai...

Dengė, ką tavo rankos kaupė, laistė,
Kryžiuočių laužo kruvina pašvaistė,
Pikti totoriai tavo klėtis griovė,
Ir veržės gudas į tavo šventovę...

Ir daug kas, daug kas, ką tu sėjai, kūrė
Ir vertė gerbti svetimą krivulę,
Ir matė tavo drebulės ir uosiai,
Kai tu vergijos pantį rūšiai juosei...

Bet tavo aušros aušo pamažėle,
Ir tavo saulės takas neapžėlė,
Nes tvirtos viltys guodė širdį drąsiai,
Pergalės dienos auklėdamos dvasią, —

Todėl, kol girios aidas tebegaudžia,
Užtraukęs dainą skambia, kad ir graudžią,
Būties palaimos kantriai lauk, žemaiti,
Ir krauk, kaip krovei, savo vargo kraitį...

Todėl, priverkus žemės ašarinę,
Atpildo saulės drasiai lauk, Tėvyne,
Nevysta tavo rūtos ir jurginiai,
Ir tvarūs Tavo kryžiai ažuoliniai...

PARTIZANO MIRTIS

(Šis rašinys yra Clevelando Vyskupo Valančiaus Lituanistinės mokyklos 7 skyriaus mokinės Audronės Semetaitės rašto darbas, kuris įvertintas ir š. m. Vasario Šešioliktosios progos šventės per Clevelando radio stotį, lietuvių pusvalandžio metu).

Gimiau JAV, bet mano tėveliai, broliai ir seserys gimė Lietuvoje, mažoje, bet kiek žinau iš tėvelių pasakojimų, labai gražioje šalyje, kuri yra Europoje, prie Baltijos jūros krantų. Kitaip toji šalis dar Gintaro Kraštu vadinama.

Mano tėveliai, broliai ir seserys, kaip ir daugelis kitų lietuvių, savo mylimą kraštą turėjo apieisti, nes jį apgaule ir ginklu pavergė okupantai iš rytų, rusiškieji bolševikai. Prieš bolševikams Lietuvą pavergiant, ji buvo laisva šalis tarp kitų laisvų kraštų ir kūrė savo dvasines ir medžiagines vertybes. Bet turime žinoti, kol buvo iškovota laisvė, daug Lietuvos vaikų paguldė galvas ant tėvynės laisvės aukuro.

Aš gerai prisimenu tėvelio man pasakotą atsitikimą iš kovos lauko, kai jis, būdamas visai jaunas, kovojo dėl Lietuvos laisvės partizanų gretoje. Tai buvo 1920—1923 metais, kai vyko kovos su lenkais, kurie kėsinosi Lietuvą pavergti.

Mano tėvas, su kitais partizanais, gynė vieną kaimą Dzukijos laukuose, kurį stipriomis jėgomis puolė lenkai. Matant, kad prieš kelerio metus stipresnes lenkų pajėgas nebeįmanoma atsilaikyti, — partizanų vadas savo vyrams davė įsa-

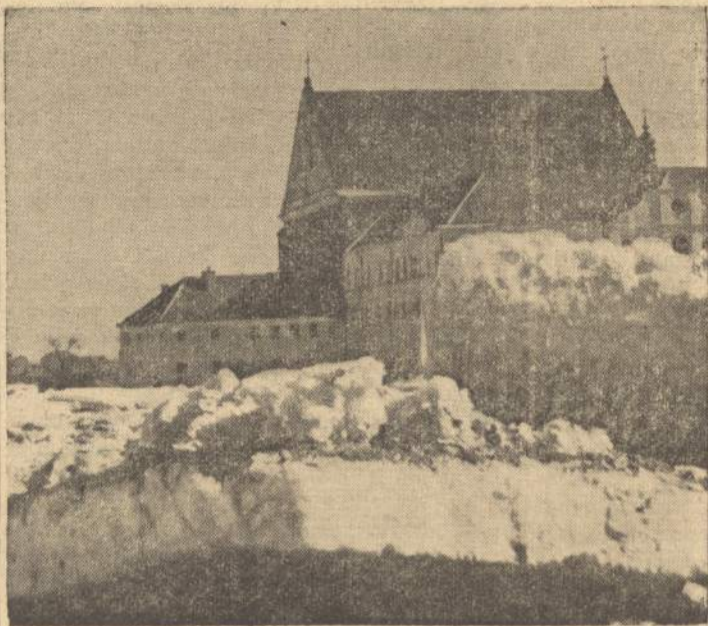
kymą pasitraukti į netoli kaimo esantį miškelį. Atsitraukimo metu viename sodybos kieme mano tėvelis netikėtai užtiko sunkiai sužeistą savo artimą draugą Juozą Gančarą, kuris buvo sugriuvęs ties sodo varteliais. Įsitikinęs, kad nežiūrint sunkaus sužeidimo draugas yra dar gyvas, tėvelis bandė jį užsikelti ant pečių, kad išnešus jį iš mūšio lauko, bet sužeistasis rankos mostu parodė, kad tėvelis atsisakytų pastangų jį kelti iš sužeidimo vietos. O kai tėvelis nenorėjo jo paklausti, jis tarė:

— Palik mane ramybėje, nes nėra mažiausios vilties mano gyvybę išgelbėti. Sužeidimas mirtinas ir aš tai žinau. Man gyventi liko labai nedaug, bet lenkai manęs gyvo nepaimsi! — kalbėjo ant mirties slenkščio esąs laisvės kovotojas. Tėvelis laikė jo galvą pakėlęs savo rankose ir matė, kaip jo akyse susirinko dvi didelės ašaros:

— Aleksai, mano geriausias drauge, pasodink ir atsuk mane į gimtojo kaimo pusę, kurio nors padangę dar noriu paskutinį kartą pamatyti.

Kai mano tėvelis pakisęs savo kairę ranką po sužeistojo nugara jį sodino, per savo rankos delną jautė bėgantį šiltą

(Nukelta į 2 psl.)

Kauno senamiestis žiemą

Dienu Skeveldros

1.

Paryžiaus lenkų "Kultura" išleido dabartinės sovietinės literatūros antologiją "Savo pačių akyse". Paduodama Solženicino, Maksimovo, Jašino ir kt. kūrybos pavyzdžiai. Čia sustokiame ties anai antologijai įvadu ("Skriaudų knyga"), kurį parašė S. Herling - Grudzinski.

Ir taip, Corriere della Sera korespondentas į pernai Leningrade įvykusį Europos Rašytojų Bendrijos kongresą savo pastabose rašė: "Kažkurią dieną nuejau į posėdžių salę ir klausiausi kalbos seno sovietų rašytojo, sunkaus kalibro biurokrato knygų leidybos bare. Šale manęs sėdėjo jaunas rašytojas iš Maskvos. Kalbėjojas priesaikavo, kad jam nerūpi Proust, Joyce ir Kafka, ir kad su pasiteikimu einąs rašytojo pareigas liaudies tarnyboje. Mano jaunasis kaimynas stengėsi kažką į ausį pašnabzdėti, o kai jo nesupratau, išplėšė lakštelį iš savo bloknoto ir užrašęs pastūmė mano pusėn: "Neklausyk jo. Tai beprotis!"

Tas pats korespondentas yra kalbėjęs su jaunais sovietiniais skaitytojais. Jie stebėjosi, kodėl Camus "Džuma", rašoma mašinėle nurašyta, eina slapta iš rankų į rankas. Kodėl neišleidžiama Nathalie Sarraute kūrybos? Kodėl uždrausta "Živago"? Ir t. t. ir t. t.

Anot Herlingo, "tėvų ir vaikų" problema, kurią Chruščiovas stengėsi ("literatų ir aktorijų bei dailininkų pasitarime" pernai kovo mėnesį) nuveikti, iškeliamą ir jauno prozaiko Gladilino apysakoje ("Pirmoji diena Naujųjų Metų"):

Sūnus: Kaip turime gyventi? Kaip tesėti savo tėvų žygius, nebepakartojant jų klaidų? As-

menybės kulto neatitaisysi, jei apsiribosi portretų pašalinimu ir gatvių vardų pakeitimu. Asmens (asmenybės) kultas — šitai galvojimo inercija, tai baimė savarankiškai galvoti, tai svajonė apie ramybę ir neapykantą viskam kas nauja. Nenorime būti minia — "visi kaip vienas vyras" — nebyle figūra didžiojoje šachmatų lentoje. Norime patys suprasti "kas tai gera, o kas bloga". Norime teisių galvoti ir ieškoti..."

Tėvas ... pripažįsta kad "daug kas bloga", bet vistiek "mūsų šalis per tą laiką tapo galingiausia visame pasaulyje. Jei tokie kalnai nuversta, tai ar ne išlyginsime pravėžų?"

Bet sūnus pasilieka artimesnis "savokų pervertinimo" teisė. Kaip nelegalus studentų laikraštukas "Phoenix" rašė: "Tarnauti tegalima cerkvėse ir kareivinėse".

Nelegaliuose studentų literatų pasitarimuose Maskvoje, kaip paaikškėjo, dalyvavo ir maršalo Konievo dukra. Jauni rusai literatai pasikvietė sykį lenką rašytoją Putramentą į savo posėdžius, ir ans paskundė žvalgybai.

2.

Pernai Chruščiovas, besilankydamas dailės parodoje, sušuko į dailininką Zeltovskį: "Kuriems galams šis paveikslas, ha? Dangtis išvietei ar kas?"

Bet Chruščiovas jautrus užsienio rašytojų ir dailininkų opinijai. Po garsiosios kovo 8-šios, kai nustebo prancūzų ir italų komunistai ir filo-komunistai, "nustebo" ir Nikita. Ypač, kai Silone Nikitos kalbą apie dailę ir literatūrą išleido kaip specialų Kultūros Laisvės kongreso bibliotekos spaudinį ir ... be jo-

(Nukelta į 2 psl.)

JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ PREZIDENTAI

Pradedant 1789 metais Jungtinės Amerikos Valstybės šiuo metu turi 36-tąjį prezidentą.

George Washington — 1-sis prezidentas (gimęs 1732 m. vasario 22 d., mirė 1799 m. gruodžio 14 d.), verslas: maitininkas, karys, plantacijų savininkas; vedė Martha Dandridge Curtis; inauguruotas prezidentu 1789 m., perrinktas antram terminui 1792 m. Vienintelis prezidentas, kuris negyveno Baltuosiuose Rūmuose, nes mirė namą dar nebaigus statyti. Prieš išrenkant prezidentu, Washingtonas buvo Virginijos milicijos pulkininkas ir tos kolonijos delegatas į Kontinentalinį Kongresą; vėliau Kontinentalinės Armijos vyriausias vadas ir Konstitucinės Konvencijos prezidentas. Episkopatų religijos. Priklausė federalistų partijai.

John Adams — 2-sis prezidentas nuo 1797 iki 1801 metų (gimęs Massachusetts 1735 m. spalio 30 d., mirė 1826 m. liepos 4 d.), iš profesijos advokatas; vedė Abigail Smith iš Massachusetts. Buvo I ir II Kontinentalinio Kongreso atstovas; JAV atstovas Prancūzijai, Olandijai ir Anglijai, JAV viceprezidentas ir prezidentas. Unitarų religijos, federalistų partijos. Jam priklauso Konstitucijos sakiny: "Visi žmonės yra gimę laisvi ir lygūs ir turi tam tikras natūralines, pagrindines ir neatimamas teises".

Thomas Jefferson — 3-čiasis prezidentas nuo 1801 iki 1809 metų (gimęs Virginijoje 1743 m. balandžio 3 d., mirė 1826 m. liepos 4 d., tą pat dieną kaip ir John Adams); plantacijų savininkas ir advokatas; 1772 m. vedė Martha Eppes Wayles iš Virginijos; antrojo Kontinentalinio Kongreso narys, Virginijos gubernatorius, ministeris Prancūzijai, valstybės sekretorius; deistų religijos, demokratų-respublikonų partijos. Jis tikėjo į visiems lygias teises ir rėmė tikėjimo ir spaudos laisvę.

James Madison — 4-tasis prezidentas nuo 1809 iki 1817 metų (gimęs 1751 m. kovo 16 d. Virginijoje, mirė 1836 m. birželio 28 d.); plantacijų savininkas ir advokatas; 1794 m. vedė Dolley Payne Todd iš šiaurės Karolinos; priklausė episkopatų religijai ir demokratų-respublikonų partijai.

James Monroe — 5 prezidentas nuo 1817 iki 1825 metų (gimęs 1758 m. balandžio 28 d. Virginijoje; plantacininkas ir advokatas; 1786 m. vedė Elisabeth Kortright iš New Yorko miesto; jis yra garsiosios Monroe doktrinos tėvas; priklausė episkopatų religijai ir demokratų-respublikonų partijai.

John Quincy Adams — 6 prezidentas nuo 1825 iki 1829 metų (gimęs Massachusetts 1767 m. liepos 11 d., mirė 1848 m. vasario 23 d.); 1797 m. vedė Louisa Catherine Johnson iš Londono, Anglijoje; advokatas; unitarų religijos, demokratų-respublikonų partijos.

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, FEBRUARY 22, 1964

Andrew Jackson — 7 prezidentas nuo 1829 iki 1837 m. (gimęs Karolinoje 1767 m. kovo 15 d., mirė 1845 m. birželio 8 d.); karys, advokatas; 1791 m. vedė Rachel Donelson iš Virginijos; presbiterijonų religijos, demokratų partijos.

Martin Van Buren — 8 prezidentas nuo 1837 iki 1841 metų (gimęs New Yorke 1782 m. gruodžio 5 d., mirė 1862 m. liepos 24 d.); advokatas, 1807 m. vedęs Hannah Hoess iš New Yorko; olandų reformatų religijos, demokratų partijos.

William Henry Harrison — 9 prezidentas tik vieną mėnesį, nuo 1841 m. kovo 4 d. iki balandžio 4 d.; mirė plaučių uždegimu; 1795 m. buvo vedęs Anna Symmes iš New Jersey; iš profesijos karys, priklausė episkopatų religijai ir vigų (Whig) partijai. Harrisonui priklauso frazė: "Mes neprileidžiame jokios valdžios su dieviškomis teisėmis; vienintelė įstatyminė teisė valdyti yra pačių valdomųjų aiškiai suteikta galia".

John Tyler — 10 prezidentas nuo 1841 iki 1845 (gimęs Virginijoje 1790 m. kovo 29 d., mirė 1862 m. sausio 18 d.); advokatas; 1813 m. vedęs Letitia Christian iš Virginijos, o 1844 m. Julia Gardiner iš New Yorko; episkopatas, vigų partijos.

James Knox Polk — 11 prezidentas nuo 1845 iki 1849 metų (gimęs 1795 m. šiaurinėje Karolinoje lapkričio 2 d., mirė 1849 m. birželio 15 d.); 1824 m. vedė Sarah Childress iš Tennessee; metodistų religijos, demokratų partijos.

Zachary Taylor — 12 prezidentas nuo 1849 m. iki 1850 m. (gimęs 1784 m. lapkričio 24 d. Virginijoje, mirė 1850 m. liepos 9 d., 1810 m. vedė Margaret Mackall Smith iš Marylando; episkopatų religijos, vigų partijos.

Millard Fillmore — 13 prezidentas nuo 1850 iki 1853 metų (gimęs 1800 m. sausio 7 d. New Yorke, mirė 1874 m. kovo 8 d.), advokatas; 1826 m. vedė Abigail Powers iš New Yorko; unitaras, vigų partijos narys. Jis pasakė "Atminkim, kad ne visuomet revoliucijos įsteigia laisvę".

Franklin Pierce — 14 prezidentas nuo 1853 iki 1857 metų

(gimęs 1804 m. lapkr. 23 d. New Hampshire, mirė 1869 m. spalio 8 d.), advokatas; 1834 m. vedė Jane Appleton iš New Hampshire; episkopatas, demokratų partijos.

James Buchanan — 15 prezidentas nuo 1857 iki 1861 metų (gimęs 1791 m. balandžio 23 d. Pensylvanijoje, mirė 1868 m. birželio 1 d.); advokatas; nevedęs. Presbiterijonas, demokratų partijos. Jis savo inauguracijos kalboje pasakė, kad "Konstitucijai ir Unijai išlaikyti privalu turėti valdžią, nesu-sitepusią net korupcijos įtariu".

Abraham Lincoln — 16 prezidentas nuo 1861 iki 1865 metų (gimęs Kentucky 1809 m. vasario 12 d., mirė 1865 balandžio 15 d.); advokatas, savamokslis; 1842 m. vedė Mary Todd iš Kentucky; nepriklausė jokiai organizuotai bažnyčiai; pirmas prezidentas respublikonas.

Lincolnas gimė ir iki 14 metų augo dideliame neturte Kentucky ir Indianoje; 1830 metais su tėvais atsikėlė į Ilinojų, kur tarnavo krautuvė, vėliau pašte; 1837 m. išrinktas Ilinojaus seimo nariu, vėliau (1847-49) į kongresą; 1860 m. nominuotas į prezidentus. Jis skaitomas Unijos išgelbėtoju ir negrų vergijos panaikintoju (1863 metų Emancipacijos deklaracija). Lincoln jam žinti Gettysburgo adreso žodžiai: "Mes čionai iškilmingai pasizadame, kad ši tauta, Dievo akivaizdoje, naujai atgimtų laisvėje ir kad žmonių (rinkta), žmonėms (tarnaujanti) žmonių valdžia nedingtų iš šios žemės".

Andrew Johnson — 17 prezidentas nuo 1865 iki 1869 metų (gimęs 1808 m. gruodžio 29 d. šiaurinėje Karolinoje, mirė 1875 liepos 31 d.); verslo savamokslis, siuvėjas, 1827 m. vedė Eliaa McCardie iš Tennessee; artimesnis metodistams, demokratų partijos.

Ulyses Simpson Grant — 18 prezidentas nuo 1869 iki 1877 metų (gimęs 1822 m. balandžio 27 d. Ohio, mirė 1885 m. liepos 23 d.); karys — JAV armijos generolas, 1848 m. vedė Julia Boggs Dent iš Missouri; metodistas, respublikonas. Civiliniam karui prasidėjus, jis dirbo savo brolio krautuvė, Galen, Ill., iš kur išėjo savanorių kariuomenę ir nepaprastais strateginiais gabumais kaip Illi-

nojaus sayanorių brigados generolas padėjo nulemti karo laimę šiauriečių pusėn. Jo žodžiai: "Aš visais klausimais laikysiuos rekomendacijos politikos, bet nieko neversiu prieš žmonių valią".

Rutherford Birchard Hayes — 19 prezidentas nuo 1877 iki 1881 metų (gimęs 1822 m. spalio 4 d. Ohio, mirė 1893 m. sausio 17 d.); advokatas, 1852 m. vedė Lucy Ware Webb iš Ohio; metodistas, respublikonas.

James Abram Garfield — 20 prezidentas 1881 metais tik šešis su puse mėnesių (gimęs 1831 m. lapkričio 19 d., Ohio, mirė 1881 m. rugsėjo 19 d.); mokytojas; 1858 m. vedė Lucretia Rudolph iš Ohio; Kristaus mokinių religijos; respublikonų partijos.

Chester Alan Arthur — 21 prezidentas nuo 1881 iki 1885 metų (gimęs 1830 m. spalio 5 d. Vermonte, mirė 1886 m. lapkričio 18 d.), advokatas; 1859 m. vedė Ellen Lewis Herndon iš Virginijos; episkopatas, respublikonas.

Grover Cleveland — 22 ir 23 prezidentas (du kart atskirai rinktas) nuo 1885 iki 1889 metų ir nuo 1893 iki 1897 metų (gimęs 1837 m. kovo 18 d. New Jersey, mirė 1908 m. birželio 24 d.); mokytojas ir advokatas, 1886 m. vedė Frances Folsom iš Buffalo, New York; presbiterijonas, demokratas.

Benjamin Harrison — 24 prezidentas nuo 1889 iki 1893 metų (gimęs 1833 m. rugpjūčio 20 d. Ohio, mirė 1901 m. kovo 13 d.), advokatas, 1853 m. vedė Caroline Scott iš Ohio; presbiterijonas, respublikonas.

William McKinley — 25 prezidentas nuo 1897 iki 1901 metų (gimęs 1843 m. sausio 23 d. Ohio, mirė 1901 m. rugsėjo 14 d.), advokatas, 1871 m. vedė Ida Saxton iš Ohio; metodistas, respublikonas.

Theodore Roosevelt — 26 prezidentas nuo 1901 iki 1909 metų (gimęs 1858 m. spalio 27 d. New Yorke, mirė 1919 m. sausio 6 d.); advokatas, ranchos savininkas, 1886 m. vedė Edith Kermit Carow iš Connecticut (1880 metais buvo vedęs Alice Lee, kuri mirė Rooseveltui dar nesant prezidentu); olandų reformatų religijos, respublikonų partijos.

Theodore Roosevelt buvo gar- (Tęsinys 6-me psl.)

SIUNTINIAI
I
LIETUVĄ

DABAR LAIKAS SIUSTI
SAVO ARTIMIESIEMS DOVANAS

VELYKOMS

IR TIK PER

CENTRAL PARCEL SERVICE INC.,

centrinė įstaiga:

220 SOUTH STATE STREET

Telef.: WA 2-9354,

Skyrius Marquette Parke:

2618 WEST 63rd STREET

Telef.: WA 5-2466

Dabar galite užsakyti per mūsų įstaiga automobilius, motociklus, šaldytuvus, skalbimo mašinas ir kitus vietinės gamybos fabrikatus.

Pas mus rasite taipogi gausų, tinkamų siuntimui, prekių ir maisto siuntinių pasirinkimą. Užeikite, apžiūrėkite ir įsitikinkite patys.

JAU 17 METŲ
PRISTATOMA SIUNTINIUS
I LIETUVĄ
VISADA LAIKU

PREZIDENTAI...

(Atkelta iš 5-to psl.)

sus, kaip didelis keliautojas, medžiotojas, entuziastas gamtinių kas ir net rašytojas. Jis pradėjo Panamos kanalo kasimą, išsprendė Aljaskos sienų ginčą ir tarpininkavo Rusijos ir Japonijos taiką, už ką laimėjo Nobelio premiją.

William Howard Taft — 27 prezidentas nuo 1909 iki 1913 metų (gimęs 1857 m. rugsėjo 15 d. Ohio, mirė 1930 m. kovo 8 d.); advokatas, 1886 m. vedė Helen Herron iš Ohio; unitaras, respublikonas, kurs anurose rinkimuose nugalėtas demokratu Woodrow Wilsono, patapo JAV Aukščiausiojo teismo vyr. teisėju.

Woodrow Wilson — 28 prezidentas nuo 1913 iki 1921 metų (gimęs 1856 m. gruodžio 28 d. Virginijoje, mirė 1924 m. vasario 3 d.); mokytojas, 1885 m. vedė Ellen Louise Axson iš Georgia ir 1915 m. Edith Bolling iš Virginia; žinomas kaip Wilsono 14 punktų autorius ir Tautų Lygos steigėjas, už talkos pastangas 1920 metais laimėjęs Nobelio premiją.

Warren Gamaliel Harding — 29 prezidentas nuo 1921 iki 1923 metų (gimęs 1865 m. lapkričio 2 d., mirė 1923 m. rugpjūčio 2 d.); laikraščiu redaktorius, 1891 m. vedė Florence Kling iš Ohio, baptistas, respublikonas.

Calvin Coolidge — 30 prezidentas nuo 1923 iki 1929 metų (gimęs 1872 m. liepos 4 d. Vermonte, mirė 1933 m. sausio 5 d.); advokatas politikas; 1905 m. vedė Grace Anna Goodhue iš Vermont, pasižymėjęs kaip "tylusis prezidentas", ryžtingai kovojęs su iš Hardingo paveldėta administracijos korpupija.

Herbert Clark Hoover — 31 prezidentas (gimęs Iowa valstybėje 1874 m. rugpjūčio 10 d., tebegyvena); inžinierius, 1899 m. vedė Lou Henry iš Iowa; Draugų draugijos arba kvakerių religijos, respublikonų partijos. Pagarsėjo pasaulyje kaip Reconstruction Finance Corporation organizatorius ir European Food Program viršininkas.

Franklin Delano Roosevelt — 32 prezidentas nuo 1933 iki 1945 metų (gimęs 1882 m. sausio 30 d. New Yorke, mirė 1945 m. balandžio 12 d.); buvo išrinktas 3 terminams prezidentu. Iš profesijos advokatas, 1905 m. vedęs Anna Eleanor (taip pat) Roosevelt, episkopų religijos, demokratų partijos. Rooseveltas tebeatmenamas, kaip visos eilės svarbių reformų iniciatorius, socialinio draudimo tėvas, bet labiausiai pagarsėjęs kaip New Deal autorius, nors ne taip jau sėkmingas jo vaidmuo buvo Teherano ir Jaltos konferencijose su Churchilliu ir Stalinu sprendžiant II Pasaulinio Karo palikimą...

Harry S. Truman — 33 prezidentas nuo 1945 iki 1953 metų (gimęs 1884 m. Missourie, tebegyvena); iš profesijos biznierių ir advokatas; 1919 m. vedė Elisabeth Virginia Wallace iš Missourie; baptistas, demokratas. Reikšmingas dar šiandien jo pareiškimas kongresui 1947 me-

Biografijos ir atsiminimai

Trūksta istorinių šaltinių

Esama keleto sumanymų ir net mėginimų parašyti svarbesnių vietų ir reikšmingesnių įvykių istorijas — JAV lietuvių istorija, mirusis dr. A. Matusas, JAV lietuvių papilų istorija, dr. K. Matulaitis, teatro istorija, S. Pilka, lietuvių spaudos istorija, J. Rimašauskas, ir t.t. Tokių veikalų sudarymas būtų beveik negalimas, nes pirmiausia istorikas turėtų surinkti medžiagą, kuris uždavinys vargiai įmanomas vienam asmeniui, kad ir visa amžių dirbant. Gi sudarant tam darbui kolektyvą, kiltų klausimas lėšų.

Pirmasis laikotarpis

Iš pirmojo JAV lietuvių veiklos periodo — iki Nepriklausomybės atgavimo, siekiant pasaulinės depresijos (1930), svarbiausias istorinis šaltinis būtų periodinė to laiko spauda. Deja, labai retai galima užtikti jos komplektą; dažnai ji visai nėra. Individualiai raštai, kaip Miluko, Šliupo, Širvydo, labai dažnai netikslūs ir toli gražu nėra pilni. Istoriškai ta pradžia rasis tuštumoje, kuri labai trugdomai reikšis jo pastangose ir labai žemins jo darbo kokybę.

Antrasis laikotarpis

Dabartiniame antrajame lietuvių veiklos užsieninose laikotarpyje — tremtinių bangai išsiliejus į pasaulį, yra gerų ženklų — rašymas atsiminimų (Griniaus, Svalgdių, Raštikių), sudarymas medžiagos rinkinių, laikraščių komplektų, net steigimas archyvų, —

tais: "Jei mes nesugebėsime vadovauti, mes galime pastatyti pavojun pasaulio taiką ir tada mes tikrai pakenktume tautų gerovei".

Dwight David Eisenhower — 34 prezidentas nuo 1953 iki 1961 metų (gimęs 1890 m. spalio 14 d. Texas, tebegyvena), iš profesijos armijos karininkas, 1916 m. vedė Mary Geneva Doud iš Iowa, presbiterijonas ir respublikonas. Jis buvo Sąjungininkų karinių pajėgų vyriausias vadovas II Pasauliniame kare; prezidentavimo metais pasižymėjo kaip aistringas golfo lošėjas.

John F. Kennedy — 35 prezidentas nuo 1961 m. iki 1963 m. lapkričio 22 d. (gimęs 1917 m. gegužės 29 d., mirė 1963 m. lapkričio 22 d.); II Pasaulinio karo didvyris, autorius, politikas, kaip Arthur Schlesinger apibūdino "Savojo šimtmečio Vyras, kurio gyvenimo motto ir pastangos buvo "Drauge mes išgelbėsime mūsų planetą arba drauge mes žūsime jos liepsnose", aukojė visas pastangas pasaulio taikai išsaugoti bei garantuoti ir Amerikai atnaujinti. 1953 metais jis vedė Jacqueline Lee Bouvier iš Long Island, buvo katalikas demokratas.

Lyndon B. Johnson — 36 prezidentas, prisaiškintas 1963 m. lapkričio 22 dieną...

yra ženkliai normalaus kultūrinio vyksmo, ir istorikui metraštininkui, imantis uždavinio parašyti kuri darba, susidaro geresnės sąlygos.

Užrašų darymas

Vienas opus dalykas tekstu šiuo metu pažymėti. Kiekviename lietuvių gyvenamoje vietoje (kolonijoje) yra žmonių, kurie buvo ir yra dalyvavę visuomeninėje veikloje ir žino daug praeitės faktų, datų, vardų; kiti turi ir įvairios medžiagos, kaip knygos, laikraščiai, laiskai, užrašytos pastabos, sukurti straipsniai, foto nuotraukos ir t.t. bet dažnai tie asmenys neturi ryžtumo, ar neturi sąlygų bei techninių kvalifikacijų savo asmens vaidmeniui išreikšti raštu; padaryti sistemingus užrašus ar atsiminimus ir juos išleisti knygos pavidalo. Pažymėtina, kad darantieji užrašus mėgsta paslaptinę: rašo ir slepia savo darbą nuo visuomenės. Pasisakant apie tokius darbus spaudoje, galėtų atsirasti teigiamumo; kiltų susidomėjimas, pritarimas ar net parama, patiekiant medžiagos bei lėšų.

Mūsų žymybės

Imant Čikagos sritį ir žvelgiant į (man) žinomus veikėjus mirusius, gaunamas nemažas sąrašas: Bradaiulis, BricKa, Dirmeikis, Develkis, Elijošius, Gugis, Hertmanavičius, Jurgelionis, Kriaucūnas, Krūšas, Lapelis, Marija (sesuo), Mašiotas, Mozeris, Olšauskis, Ollis, Paplėnas, Rėklaitis, Šernas, Staniukynas, Urba, Vanašaitis ir kt. Panašiai gyvenantieji senieji: Augustas, Balze-

kas, Biekša, Biežis, Drangelis, Grigaitis, Kazanauskas, Lapinskas, Mackevičius, Montvydas, Pakelis, Pronckus, Sakalas, Saldukas, Šimutis, Šmotelis, Žūris ir kt. — visi jie galėtų daug ką iš savo gyvenimo užrašyti, kad ir kartotų tuos pačius duomenis ir faktus, natūralu, jie būtų užrašomi pagal skirtingas pažiūras, įvairias filosofijas, ir ateities istorikui liktų platesnė, pragmatiškesnė medžiaga.

Yra žinomų asmenų (kaip A. Ambrose, apie kurį buvo Naujienose), kurie renka medžiagą. — M. Gudelis, B. Kvilyš, J. Kreivėnas, J. Rimašauskas, J. Vaidėlys ir t.t.; yra net draugijos, kurioms bando leidinius leisti, tačiau visa suėmus, tėra tik labai maži, labai riboti darbeliai. Organizacijų atveju esanti platesnė apimtis, bet susidaro ir įvairių pažiūrų; nesant mecenato, kolektyvo darbai neretai lieka aplaidžiami.

Pavienių asmenų atveju darbai vyksta suglaustai; turimieji reiškiniai, kad pavieni asmenys turi ir lėšų leidiniams išleisti, kaip yra padaręs Albavičius, Krupavičius, Kuraitis, Margeris, arba, kaip leidyklės būdū yra padaręs Bielinis, Biržiška, Raštikiš, Širvydas ir kt.

Drašios pirmosios žvaigždės, sveikintini jų pasirodymai, laukkina jų daugiau. Tą mūsų tautos žymybės, keliančios lietuvių garbę ir tautinį pasididžiavimą.

K. Girekšis

Svarbu ne kas yra teisingas, bet kas teisinga.

Visuomet gali jausti, kada esi tikrame kelyje — jis veda aukštesn.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentu ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

BARNET 5c & 10c STORES

New Location: 208-10 South Cicero Avenue
• Servicing Chicago's Area with Complete Everyday Dime Store Needs •
OTHER LOCATIONS:

8319 South Racine
7440 Cottage Grove
551 West 120th Street

1816 Blue Island Avenue
6802 West Roosevelt Road
Oak Park, Illinois

"LORD, MAKE ME AN INSTRUMENT OF THY PEACE"

The sons of St. Francis need Priests and Brothers for work at the Sacred Shrines and in the Lands of the Bible.

A lack of funds is no lack at all.

Scholarships are available to young men, 17 to 25, who can qualify for further study.

Write: Rev. Vocation Director,

O. F. M. for free literature

"WORLD'S MOST BEAUTIFUL"

FRANCISCAN MONASTERY

1400 QUINCY ST., N. E.

WASHINGTON 17, D. C.

Čikagos Lietuvių Istorija nuo 1869

Autorius A. AMBROSE

II.

Naujienose 699 nr. (2-ji dalis) buvo bendrais bruožais nusakytas A. Ambrose darbo pobūdis, — jo turinio sudarymas ir buvo apibūdinama to darbo vykdymo eiga. Čia ši kartą bus susvojama prie labiau esminių ir labiau konkrečių bei išsamiau aiškinamų to darbo savybių.

Pavienis veikėjas ir istorija

Prieš indamas pagrindinę šio rašinio temą, noriu padaryti išpėjimą. Kai knyga išeina į pardavimą, prasideda jos vertinimas ir kritika. Žiūrint veikalo sudarymo ir jo išleidimo aplinkybių, A. Ambrose knyga galės gauti visokių priekaištų: ko per daug, ko per mažai; kas nepilna, ko visai nėra; kas turėjo būti taip, o kas kitaip; ir t. t. Kritika nėra išvengiama, ji reikalinga, ir ji turi būti visapuse. Tačiau, kita vertus, asmenys, veikėjai, vadovai, iniciatoriai, planuotojai turėtų dabar pasireikšti: jų veikla bus vienaip ar kitaip knygoje paliesta, ir dabar yra laikas pasirūpinti pasiteirauti, ką knygos autorius turi paruošęs ir, ko nesant, ar jis galėtų padaryti papildymą, kitokiame reikale, ar jis galėtų padaryti pakeitimą ar pataisymą. Kai yra atvejis tokio uždavinio, kokį turi A. Ambrose, yra būtinas pavienių asmenų, šeimų, kolektyvų ir organizacijų dėmesys: paimti telefoną ir paskambinti (i Naujienas arba tiesiai autoriui) ir pasitikrinti. Išleidžiama Čikagos lietuvių istorija, todėl Čikagos lietuvis negali liktis abuojuos, negali nežinoti, kuomį jis knygoje bus palaiškintas.

Kuri bus sparbiausioji veikla?

A. Ambrose rašo istoriją labai neriboto, nesalygoto, nedoktrinuoto bendrumo. Kitais žodžiais tariant, tai yra visa apimęs istorinis Čikagos lietuvių gyvenimo aprašymas. Be to, autorius yra naujiennietis, liberalas, socialistas, bet istorinių faktų vertinimą jis vis dėlto daro ne pagal kurią politinę filosofiją, bet pagal pobūdį pačių faktų, kaip jie yra tikrovėje reiškėsi. Todėl kurio asmens, ar kurios organizacijos — dešinės, vidurio ar kairės — aprašymas yra imamas ir dedamas į knygą pagal tai, kokia medžiaga autoriui pavyko ar atsitiko surasti. (Čia gangreit ir iškyla veikėjų išiterpimo reikalas).

Aną kartą mano rašinyje buvo pasakyta, kad dalį A. Ambrose knygos turinio sudarys draugijų bei organizacijų aprašymai. Tos srities tikrovė reiškiasi tokia, kad, antai, nei tautininkų, nei socialistų, nei komunistų pakraipose nėra buvę tokios or-

ganizacijos, kuri savo idėjomis, tikslais ir atliktais darbais galėtų lygintis su ta, kurią pradėjo ir kuriai vadovavo kilni Lietuvos dukra Konstanccija Kaupaitė, kazimierietė vienuolė, sesuo Marija. Ta organizacija yra šv. Kazimiero lietuvių vienuolija. Jos įstaigos, kaip mergaičių akademija, aukštesnioji mokykla (Maria High) ir visa (tos vienuolijos sąranka sudaro didžiulį kompleksą, kurio centras yra Čikagoje Marquette Parke. Kaip A. Ambrose vertina kazimierietę vaidmenį lietuvių istorijoje, bus manyti iš tos organizacijos aprašymo pilnumo.

Šis tyrinėtojas nėra išėjęs specialių istorijos mokslu studijų; jis yra vedamas įgimto įžvalgumo ir nuosirdaus objektyvumo, ir tos savybės rodo jam jo pasiūto kelio pobūdį ir kryptį. Būdamas labai jautrus lietuviškiems kultūros darbams, jis savo srityje pradėjo veikti kone nuo šio šimtmečio pradžios. Ypačiai jam pažymėtini yra 1937-38 metai, kuriais jis apėjo visas Čikagos lietuvių kolonijas, rinkdamas istorinę medžiagą pagal veikėjų biografijas (sąkytines), vietos organizacijų istorijas, iš protokolų knygų bei švietimo ir kultūros darbų programų (rašytinių), žymesniųjų veiklos įvykių apraiškų ir pan. Kiekvienas didesnis objektas, žinoma, duoda gausiau medžiagos, ir kuris objektas tada rasis didžiausias?

Ribojamoji aplinkybė

Darbo visuotinumasis ir visapusiškumas kelia jo pilnumo klausimą, t. y., kiek surinktosios medžiagos galima sutal-

Sulaukė "60" būna inteligentiškesni

Čikagos universitete buvo padarytas idomus bandymas: šimtui dvidešimt buvusių studentų buvo duota 40 klausimų, į kuriuos jie jau buvo kadaise atsakę, būtent, maždaug prieš 40 metų. Sešiasdešimčiai ponai išlaikė egzaminus geriau, negu tada, kai bu-

pinti vienoje kad ir labai didelėje knygoje? Suprantama, kad rašant ir vienos kurios didesnės organizacijos, vienos parapijos, vieno laikraščio išsamią istoriją, ar vieno asmens pilnesnę biografiją, tektų parašyti išsamią knygą. A. Ambrose vienan ryšin dėda visą Čikagos lietuvių veikimą, todėl tame ryšyje, toje knygoje kiekvienam skyriui ir kiekvienam vienetui tegali būti duodama tiek vietos, kiek tatai galima padaryti bent kiek laikantis proporcijos, ir šie aplinkybė labai sunkina tikslesnį uždavinio išpildymą.

Čia taip pat galima būtų dalyką risti su kiekvieno lietuvių veikėjo intervencija. Jei kritika turės priekaištų autoriui, tegul ji jų neturės knygoje aprašomiems žmonėms; tegul kiekvienas jų dabar tai pastebti ir atatinkamai pasirūpina.

Darbas eina

Knygos medžiaga jau ima ateiti į rinkyklą. Tai yra ženklas, kad autorius, A. Ambrose, pajus visą šio darbo naštos sunkumą. Dabar jam pravers pritarimas, užuojauta, talka, pagalba ir pasitikėjimas. Tinkamas laikas palinkėti, kad čikagiečiai nepašykštėtų jam tikro ir gražaus lietuviško žodžio. — K. Gireikis.

vo jauni, t. y. apie 1919-20 metus. Ypač sėkmingai buvo atsakyta į klausimus, reikalaučius loginio galvojimo ir greitos orientacijos. Bendra nuomone apie egzaminus buvo šitaip suformuluota: "Visi egzaminuojamieji parodė žymų proto ir dvasios jėgų pakilimą per paskutiniuosius 40-45 metus."

Psichologijos Institutas nerėjo atremti nuolatinius šešiasdešimtemetų nusiskundimus: "Mano proto jėgos menkėja!" Kaip tik priešingai! Kaip tik tie, kas kocketuoja, teigdami, jog jiems laikas pasitraukti iš savo profesinio darbo, sugeba studijuoti steno grafiją, rusų kalbą, aukštąją matematiką arba šiaip ką nosr komplikuoto geriau, negu tada, kai jie buvo jauni. (Kas per sugretinimas: steno grafija, rusų kalba ir matematika! Vertėjo pastaba). Tad atrodo, jog šešiasdešimtiesiems niekas netrukdo pradėti naują gyvenimą!

Kitoje testų serijoje dalyvaavo jau ne šešiasdešimtmčiai, o septyniadesimtmčiai ir aštuoniadesimtmčiai seniai bei senes. Palyginus rezultatus su liudijimais, gautais prieš puseimtį ir daugiau metų iš mokyklų, pasirodė, kad bendras inteligencijos lygis pakilo.

Institutas mėgsta visa tai paaiškinti tuo, kad geresnis mašinimasis šiais laikais ir griežtesni bei smarkesni moderniojo gyvenimo reikalavimai stiprina senosios kartos dvasios bei proto jėgas. Liūdna, tačiau, konstatuoja Institutas, kad daugumas šios senosios kartos atstovų isikalba sau ligą ir mano, kad nyksta jų proto ir dvasios jėgos tuo tarpu, kai iš tikro vyksta kaip tik priešingai. Vertė A. Z.

SIUNTINIAI—DOVANOS I SSSR

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vneshposyltorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522

SIUNTINIŲ pristatymas GARANTUOJAMAS, o taip pat gavėjo parašas. Klijuotų patogumai prie mūsų įstaigų didelis ir įvairus pasirinkimas GERIAUSIOS RUSIŠIOS PREKIŲ.

Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE,	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

TRUMPAI IŠ MENO ISTORIJOS

Renesansas Florencijoje

Pirmosios Renesanso dalies istorinis fonas

c. 1300 — 1600

(Tęsinys)

Kaip buvo paruošiami menininkai

XV šimtmetėje menininkams nebuvo atskirų mokyklų, kaip tos, kurias turėjo privatūs dailininkai arba skulptoriai, tačiau ir pats menininko paruošimo kursas arba kursai buvo labai placios apimties. Specialybė buvo išimtis, bet ne taisyklė. Pirma, negu įsigijama vienos arba kitos dailės specialios srities, pradedavo daug metų, kol jaunuolis galėjo baigti visų menų mokslą. Mūsų mokyklose jau iš anksto galima numatyti, kurioje dailės srityje norima specializuotis. Renesanso mokinys tokių perspektyvų neturėjo. Turėjo savo meistro dirbtuvėje pradėti gizelio darbą. Jis turėjo išmokti gerai piešti, tapyti, skulptūros, mozaikos, aksamaliaus darbo; turėjo mokėti pagaminti ornamentus, žinoti heraldikos ir kaligrafijos meną, suprojektuoti liturginius drabužius, išpuošti altorių, išmokti austi gobelenus, iluminuoti knygas. Reikėjo gerai žinoti bažnytinio meno esminius dalykus, pažinti klasikinę architektūrą ir t. t.

Beveik kiekvienas Renesanso dailininkas turėjo dirbtuvę ir daug mokinių. Tokių dailininkų dirbtuvių Florencijoje buvo apie 30-40. XV a. mokiniai pradėdavo mokytis jauname amžiuje, nuo 10-12 metų amžiaus. Pradžioje dirbtuvėje buvo supažindinami su elementariais darbais. Paskui jie buvo mokomi paruošti dažus, auksą, kaip vartoti įrankius. Štricuodavo meistro piešinys ir pervesdavo (padidindavo) juos pagal nurodytą dimensijų planą ant drobės arba sienos. Gruntuodavo medžio lentas ir drobes, griežtoje meistro priežiūroje. Tuo pačiu kartu jie buvo mokomi piešti iš modelių dirbtuvėje. Jeigu mokinytū turėdavo pakankamai gabumų, po kelių metų mokymosi, buvo leidžiama dirbti nepriklausomai. Net mokytojas patikėdavo mokiniui tapyti mažiau svarbias vietas savo pradėtam kūrinėje.

Mokinytū, baigęs meistro mokykloje kursus, galėjo dirbti kartu, padėdamas savo

meistriui arba savistoviai. Renesanso tapyboje dažnai pastebima buvusių mokytojų įtaka jaunųjų dailininkų darbuose. Iš jų kūrinių nesunku susekti ir sugrupuoti techniško darbo giminingumą, išskiriamą estetine puse, nes turinys pas visus buvo religinis, su mažom išimtim. Yra likę darbų, kuriuos, mirus meistriui, užbaigė buvę jo mokiniai.

Leonardo da Vinci savo mokinius išsivedavo Florencijos užmiestį. Jis taip pat, kaip ir Uccello, mėgdavo gyvulius. Savo kišenėje visuomet turėdavo duonos ar ko kito pakuščiams. Eidavo su mokinių būriu, plačią barzdą išpušęs ir karveliams mėtydavo duonos trupinius. Studijoje mokinius versdavo išmokti gerai piešti, nes, anot jo: "Mokėsi gerai piešti, viską galėsi daryti". Bet susėdus ant vėsių kalvos su mokiniais, jįsai jiems pasakodavo apie gamtą, geografią, vieną kitą anekdotą įterpdamas. Šis, gero, ramaus būdo senelis, mėgdavo kalbėti. Jį mėgdavo visi žmonės. Dėl jo varžesi valdovai — Milano Sforza, Prancūzijos karalius Francis I ir Medičių dvaras. Jis savo mokiniams kaldavo geometriją ir aiškino josios būtinumą dailėje. Aritmetikos jaunuosius mokydavo savotiškais "vaizdais", ypač dėl trupmenų. Skaldydavo peiliuku obuolius ir gabaliukus dėstydamas aiškino mokiniams. Leonardo da Vinci mirė Prancūzijoje 1519 m. gegužės 2 d.

Michelangelo mokėsi Domenico Ghirlandajo dirbtuvėje, kurioje kitas mokinytū (Torrigiano) kumščiu jam nosį sulaužė. Bet mokytojas, pastebėjęs savo jauno mokinio Michelangelo gabumus, kad jis geriau dirba, negu pats meistras, tyliai pavydėjo ir toliau nedavė pamokų. Kiti mokiniai negalėjo konkuruoti su genijum. Michelangelo save laikė skulptorium, bet jis buvo stebėtinai tapytojas ir architektas. Šv. Petro bazilikos duomą Romoje jisai suprojektavo, kai architekto Bramantės statomojo bokšto sienos neatlaikė. Michelangelo kitų mokymu neužsiėmė. Jisai buvo per daug užimtas monumentaliais darbais — skulptūra ir tapyba. Iš jo negalėjo nei kiti pasimokyti. Jis buvo nepakeičiamas, nei pamėgdžiojamas. (Bus daugiau)

Paskaita per radiją

"Bažnytinis ir civilinis religinis menas"

Ši tema per Sophie Barcus radijo šeimos programą bus gvildinama vasario mėn. 24 d. 7 v. v. religinio meno parodos vykdytojo Mikalojaus Ivanausko.

Inž. Mik. Ivanauskas, be savo įgytos specialybės, yra išklausęs Vyt. D. Universiteto Teolog.-Filosofijos ir Humanitarinių Mokslų fakultetuose filosofijos sistemą ir istoriją, meną, sociologiją ir valstybės teoriją. Laimėjo Panevėžio gamtos muziejaus ir Kauno kapinių išplanavimo architektūrinius konkursus, išspausdino penkias technikos srities knygas. Būdamas Brazilijoje 1957 metais suorganizavo ir įvykdė Pirmąją Apžvalginę Lietuvos Architektūros parodą su 1,500 eksponatų, kurią aplankė 600,000 Sanpauliečių, — lietuvių ir užsieniečių.

Garbės Komitetas

Illinois valstybės gubernatorių Otto Kerner, Garbės Komiteto pirmininkas, William G. Clark — Generalinis Illinois valstybės prokuroras, Richard Daley — Chicagos miesto burmistras ir senatorius Paul Douglas maloniai sutiko būti liet. dailininkų religinio meno parodos Garbės Komitete.

Šią parodą rengia ALRK Federacija š. m. kovo 7 — 15 dienomis šv. Kryžiaus parapijos salėje — meno galerijoje, 4557 So. Wood St., Chicagoje.

Parodos globėjas yra kun. Edv. Abromaitis ir parodos vykdytojas inž. Mik. Ivanauskas.

Jaunimo muziejus

Pracėjusį sekmadienį Chicago Meno Institute buvo atidarytas Jaunimo muziejus, kurio įrengimas kainuoja apie 1/4 milijono dolerių. Toks muziejus numatytas besimokančiam jaunimui padėti domėtis daile ir jam pačiam geriau pasireikšti meno srityje.

— Rytoj baigiasi anglų tapytojo Francis Bacon paroda Meno Institute. Ši paroda psichologinio, tragiško pobūdžio. Iš vidaus jo tapyba gilių minčių turi, o iš lauko pusės kai kas gali palaikyti vulgarizmu.

NAUJA PLOKŠTELĖ

Vėl viena plytelė į mūsų tautinį aruodą

Kiekvienas rūmas, kuriame norime įdėti meniško skonio, reikalauja ne vien ornamentiška išbraižytą, bet taigią ir paprastą plytelę, kurios daugumoje turi atlaikyti net stipriausiųjų rūmų spaudimą.

Analoginiai yra taigiai ir mūsų muzikos meno gyvenime. Mes grožėjamės, didžiuojamės aukšto lygio meno kūriniais (operomis, simfonijomis, kantatomis, baletu), vienok kasdieniniame gyvenime reikalinga paprasčiausia duona — lengvoji muzika. Į ją dažnas žiūrime su pašaipu. O visiškai, jeigu šitą norėtumėm visai išmesti, tuomi įsileistumėm svetimų vėjų užneštas bacilas, kurios yra labai gūvios, ir nelengvai pašalinamos.

Knygynuose pasirodė Ryto Babicko vedamo okteto įrekorduota lengvosios muzikos plokštelė. Veikaliukai atlikti su skoniu, su kropsčiu pasirošimu, darningais niuansais, gražia tarena. Tiesa, veikaliukai taikintini šokiams. Vienok besiklausant netenka iš pykčio raudonuoti. Nepriklausomoje Lietuvoje mes irgi nemaža tulžies išlijome ant šabaniausko ir kitų, kam jie "šiukšlina" mūsų tautos meninį skonį. O šiandien džiangėmės juos turį, nes tuomi nustumiamos į šalį daugelio svetimybų.

Pažymėtina, kad šioje plokštelėje yra įtraukta ne nuvalkiotų veikaliukų, bet paimtų iš filmų, iš muzikalinės komedijos, iš karibų liaudies dainos, ir pavienių kompozitorių kūrinių. Bet, kas svarbiausia, čia yra įtrauktas "Paskutinis Tango", kurį parašė a.a. Artūras Jakavičius, kuris buvo Lengvosios Muzikos Komisijos premijuotas, bet ligi šiol jo niekur neteko girdėti. Taipgi pažymėtinas tango "Mano Mažytė", kurią sukūrė berods St. Gailevičius (bet tikslių žinių nesuskubau gauti).

Taigi, objekt yvi a i sprendžiant, šioji plokštelė dar daugiaus nustūmė į šalį bespraudžiantį kylį į mūsų jaunųjų tarpą. Todėl, kas nori tikrai pasekti mūsų tautos dvasinį judėjimą išeivijoje, turėtų išiegyti taigiai ir šią plokštelę. Aš asmeniškai ją įsigijau, patikrinau, ir neiškenčiau nepareiškęs savo nuomonės.

J. Bertulis

SUSITIKITE
su savo giminičiais
VILNIUJE
1964 metais

Grupinės
giminių
lankytojų
kelionės

Išvykimas:
Gegužės 13 d.
ir
Rugsėjo 9 d.

Išsamesnėms informacijoms gauti rašykite ar skambinkite:

GORDON TRAVEL SERVICE

220 SOUTH STATE STREET, CHICAGO 4, ILL.

Phone: WEBster 9-6362

Oficiali Inturisto Agentūra
Chicagoje